

Vámos György: Csurkáról másképp

2012 február 11. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 0

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

Elment… Pedig nagyon nem akart. Január 14-én, Szegeden már súlyos betegen még utoljára a kormány érdekében utcára hívta az embereket, üzenete ahhoz a nemzethez szólt, amely számára a legszentebb, a legsérthetetlenebb volt.

’56-os megnyilvánulása miatt hiába próbálták beszervezni, majd kés?bb nyilvánosságra hozni beszervezését, egyedüliként vállalta: igen, aláírtam de nem jelentettem senkir?l.

Régóta ismertem Pistát. A hetedik kerületben – egy „kis szegletben” – közel laktunk egymáshoz. A Damjanich utca nemcsak névadójáról, hanem arról is híres volt, hogy itt lakott Csurka István, Für Lajos, és itt lakik még mindig Bíró Zoltán, én pedig tenyérnyi távolságra t?lük. Sokszor megálltunk az utcán beszélgetni. Robusztus alakja mellett mindig fel kellett néznem rá, miközben az emberek távol s közelr?l nézegettek bennünket, odaszóltak, odaköszöntek, és mindenki ugyanazt kérdezte: mi lesz a nemzettel? Pista ilyenkor mindig elmosolyodott, és csak annyit mondott: majd lesz valahogy. Többször volt vendégem a Kiút többszemköztben, de „felléptünk” együtt a Polgárok Házában is, rendre telt ház el?tt.

? volt az is, aki el?ször érezte, hogy össze fog d?lni a lakiteleki sátor, pedig olyan egyéniségek küzdöttek Lakitelek eszmeiségéért mint Csoóri Sándor, Bíró Zoltán, Lezsák Sándor, Fekete Gyula, Csengey Dénes és Pozsgay Imre. Sokszor antiszemitázták írásai miatt, többször ítélték szilenciumra, de a rendszerváltás el?tt legalább játszották a darabjait, kétszer is megkapta a József Attila-díjat. 1990 után örök érvény? darabjait nem t?zték többé színpadra, vajon miért? Milyen váltás volt valójában, ha Csurkát nem játszották? Igen, ?t nem játszották. Semmilyen kitüntetést nem kapott, pedig írói munkásságáért, magyarságáért, hazaszeretetéért kijárt volna neki a Kossuth-díj.

Most az égi lóversenypályán újra találkozhat a zsidó haverokkal is, Szenes Ivánnal és Zsütivel, azaz G. Dénes Györggyel. Akkor most hogy volt ? antiszemita? Karinthy Mártonra igazán nem lehet ráfogni, hogy támogatná vagy kedvelné az antiszemitákat, tavaly szeptember óta mégis magánszínházában játsszák az Eredeti helyszín cím? Csurka-darabot, amely valóban rámutat a múlt, a jelen és a jöv? eredeti helyszíneire, a magyar valóságra.

Már Bécsben éltem, ebédid?ben mindig egy nagy társaság ült a Stadtkrug étterem teraszán, toporgott már a rendszerváltás, az utolsó pillanatokban voltunk, az asztalnál bécsi prominens zsidók ültek, vártuk az étterem tulajdonosát, Beczúr Vilit, aki megérkezett és bedobta a társaságnak, amelynek tagjai sokat tettek az 1967 óta megszakadt magyar–izraeli kapcsolatok feltámasztásáért, hogy beszélt Csurkával, el kell gondolkozni azon, amit mondott, mert volt egy pár jó gondolata. Ki kell ?t vinni Erecbe (Izrael). Erre megfagyott a nyári 30 fokos leveg?, pont Csurkát? Igen, ?t! Valójában miért ne? – mondta az egyik asztalnál ül?, ismerjük meg véleményét, mit, miért gondol másképp a zsidóságról. A végén semmi sem lett az utazásból. Talán most fent Pista megkérdezheti, miért is maradt el az utazás. Az igaz emberek választ kell adjanak.

Hadd osszak meg önökkel egy mulatságos történetet, amely szintén Bécshez és Csurkához köthet?. Zsütivel sétáltam a Kärtner strassén, vele egy tízperces út másfél óráig tartott, mert minden fél méteren megállt. Épp egy híres kalapüzlet kirakata el?tt álltunk, mikor meghívtam ebédre. Lemondok az ebédr?l, Vámoskám, ha meghívsz egy kalapra. Ehhez tudni kell, hogy egy kalapgy?jtemény büszke tulajdonosa volt, és kalapjait ismert személyekr?l nevezte el. – Szeretném, ha vennél nekem egy csurt. Tudatlanul álltam, csak sejtéseim voltak, hogy mire készül. Barátom kiválasztott egy kalapot, megvettem neki, kijöttünk az üzletb?l, majd felkiáltott: Végre megvan, hát ? a Csur-ka! Így fogom ?t becézni. (Egy kis adalék: Zsüti 1944-ben végigélte a munkaszolgálatosok gyötrelmes sorsát.) Csurka szókimondásához hozzátartozott a New York–Tel Aviv-tengely emlegetése, de hogy valójában ezt miért mondta, az már senkit sem érdekelt. Egyszer?bb volt ráfogni, hogy a gy?lölet hangján szól. Pedig százezreket tudott megmozgatni.

Nem tudom megkerülni azt a kérdést, hogy az a sok betiltott film, amelyeket 1993 táján dobozba zártak, nem fáj senkinek? Csak az, hogy Csurka meg merte fogalmazni gondolatait a filmekben szerepl?kr?l és azok haszonélvez? gyermekeir?l, akik miatt radikális szókimondásai a rendszerváltás – ha egyáltalán az volt – kizárta magából. A MIÉP-nek egyszer sikerült bejutni a parlamentbe, majd, miután kiesett onnan, Csurka szinte egyedül képezte a MIÉP-et h?séges élettársával, Gizivel. Elhallgatott a Pannon Rádió is, ahol többször voltam vendég a szintén zsidó származású Tímár Györggyel. Csurkának köszönhetem egy azóta már elhunyt jó barát, Hajdú Demeter Dénes megismerését, aki 1956 után egy ideig zárkatársa volt Csurkának. Hát, ?k most újra találkoztak. Pista szerette volna feltárni az igazi múltat, hogy tiszta magyar jelenünk és jöv?nk lehessen, helyette azonban sok-sok támadást kapott, de rendületlenül állta azokat. Még voltak tervei, és utolsó m?ve, a Hatodik koporsó kidomboríthatja mindazt, amit már 1989. június 16-án a H?sök terén meg kellett volna tudnunk.

Aggódása nemzetéért igaz magyar aggodalom volt, még akkor is, ha néha túl szókimondóra is sikeredett. Robusztus alakja, gyermeki mosolya már csak emlék azok számára, akik kedvelték.
Vámos György - maygarhirlap.hu

Ajánló